

ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΑΝΑΒΡΥΤΩΝ

ΤΑΞΗ : Γ-2

Α΄ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟ

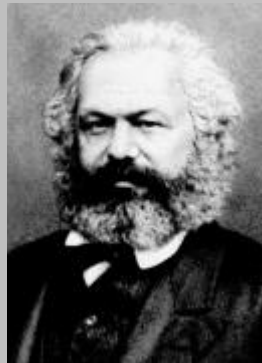
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ :

κ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΘΕΜΑ

ΜΑΡΕ ΚΑΙ ΜΑΡΕΙΣΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ

ΤΗΣ ΜΑΘΗΤΡΙΑΣ
ΑΡΙΑΔΝΗΣ ΚΡΗΤΙΚΟΥ

ΜΑΡΟΥΣΙ 2010

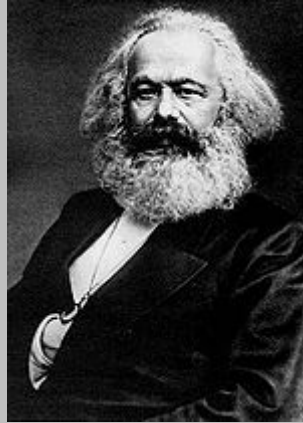
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Εισαγωγή.
2. Σύντομη βιογραφία του Μαρξ.
3. Πολιτική και ιδεολογική ατμόσφαιρα στον 19^ο αιώνα.
Καπιταλισμός - Σοσιαλισμός.
4. Η σκέψη του Μαρξ.
5. Το έργο του Μαρξ.
6. Βιβλιογραφία.

Προλετάριοι όλου του κόσμου ενωθείτε !

1. Εισαγωγή

Ο Καρλ Μαρξ αποτελεί κορυφαία προσωπικότητα που επηρέασε όσο λίγοι τη διάνοηση του 19^{ου} αιώνα, στον τομέα της φιλοσοφίας, της κοινωνιολογίας, της οικονομίας και της ιστορίας. Είναι, επίσης, ο άνθρωπος στον οποίον η εργατική τάξη Ευρώπης και Αμερικής, οφείλει πιο πολλά από ό,τι σε οποιονδήποτε άλλον.

Με τη δύναμη της κριτικής του ανάλυσης, ο Μαρξ διαπίστωσε ότι ολόκληρη η Ιστορία της ανθρωπότητας υπήρξε ιστορία ταξικών αγώνων, υπό την έννοια ότι η κοινωνία ανέκαθεν χωριζόταν σε τάξεις εκμεταλλεύτριες και τάξεις που τις εκμεταλλεύονταν, σε τάξεις κυρίαρχες και σε κυριαρχούμενες. Κεντρική ιδέα που διαπνέει το έργο του Μαρξ είναι ότι βάση για την πολιτική και πνευματική ιστορία της κάθε εποχής είναι η οικονομική παραγωγή και κατά συνέπεια η διάρθρωση της κοινωνίας που απορρέει από αυτήν.

Στην παρούσα εργασία παρουσιάζουμε μια σύντομη βιογραφία του Μαρξ και καταγράφουμε την πολιτική και ιδεολογική ατμόσφαιρα που επικρατούσε στην Ευρώπη κατά τον 19^ο αιώνα, όταν μετά τη βιομηχανική επανάσταση διαμορφώθηκε και επικράτησε το κεφαλαιοκρατικό σύστημα στην οικονομία και συνακόλουθα στις εργαζόμενες τάξεις βρήκαν έδαφος οι σοσιαλιστικές θεωρίες. Σε επόμενη ενότητα παρουσιάζουμε το βασικό περιεχόμενο της μαρξιστικής θεωρίας, τη θεωρία της πάλης των τάξεων και την επαναστατική διαδικασία, μέσω της οποίας η κοινωνία θα γίνει αταξική.

Στην τελευταία ενότητα κάνουμε σύντομη αναφορά στο έργο του Μαρξ και αναφέρουμε ορισμένα από τα πιο σημαντικά έργα που συνέγραψε.

2. Σύντομη βιογραφία του Μαρξ.

Ο Καρλ Μαρξ, ο Γερμανός φιλόσοφος, κοινωνιολόγος, ιστορικός, πολιτικός οικονομολόγος και θεμελιωτής του κομμουνισμού, ο άνθρωπος που θεωρείται ότι έδωσε για πρώτη φορά επιστημονική βάση στον σοσιαλισμό και κατ' επέκταση σε όλο το εργατικό κίνημα της εποχής μας, γεννήθηκε το 1818 στην πόλη Τρίερ της Πρωσίας. Η οικογένεια Μαρξ ήταν εβραϊκής καταγωγής και πολύ φιλελεύθερη. Στα χρόνια της νεότητας του Μαρξ, στην οικία τους φιλοξενήθηκαν πολλοί διανοούμενοι και καλλιτέχνες της εποχής.

Ο Καρλ Μαρξ ήταν άριστος μαθητής. Στο σχολείο έδωσε τα πρώτα δείγματα μιας προσωπικότητας, της οποίας οι προοπτικές για μελλοντική επιστημονική και φιλοσοφική δραστηριότητα φαίνονταν λαμπρές.

Άρχισε τις πανεπιστημιακές σπουδές του στη Βόννη, αλλά τον επόμενο χρόνο συνέχισε στο Βερολίνο όπου αφιερώθηκε αποκλειστικά στη μελέτη της Ιστορίας και της Φιλοσοφίας. Το 1840 κατέθεσε τη διδακτορική διατριβή του στο Πανεπιστήμιο της Ιένας, στη Γερμανία. Θέμα της ήταν η σύγκριση των ατομικών θεωριών του Δημόκριτου και του Επίκουρου.

Μετά το 1843 εγκαταστάθηκε στη Γαλλία, θεωρώντας αρνητικό γι' αυτόν το πολιτικό κλίμα που επικρατούσε στην πατρίδα του, τη Γερμανία. Στο Παρίσι άρχισε να συνεργάζεται με τον Φρίντριχ Έγκελς, τον σχεδόν συνομήλικό του Γερμανό φιλόσοφο, μέσω του οποίου ήρθε σε επαφή με το σπουδαίο για την εποχή ζήτημα της εργατικής τάξης και τα οικονομικά. Μια μεγάλη φιλία δημιουργήθηκε ανάμεσα στους δύο άνδρες, με αποτέλεσμα από τότε η πορεία τους στη ζωή, στη συγγραφική δράση και στους πολιτικούς αγώνες να είναι κοινή.

Σύμπλεγμα αγαλμάτων του Μαρξ και του Έγκελς στο Βερολίνο.

Ο Μαρξ και ο Έγκελς συμμετείχαν ενεργά στην οργάνωση μαζικών συγκεντρώσεων και συζητήσεων, στη δημιουργία κομμουνιστικού τύπου και σε μαζικές ενέργειες εναντίον της φεουδαρχικής και αυταρχικής πρωσικής κυβέρνησης. Λόγω αυτής της δράσης και της κινητοποίησης των αστυνομικών αρχών εναντίον τους, οι δύο άνδρες αναγκαστήκαν να εγκαταλείψουν το Παρίσι και να καταφύγουν στις Βρυξέλλες, όπου άρχισαν να επεξεργάζονται μια νέα επαναστατική θεωρία, τον **Κομμουνισμό**. Οι δύο άνδρες συνεργάστηκαν στη συγγραφή του «Μανιφέστου του Κομμουνιστικού Κόμματος». Το 1848 ο Μαρξ απελάθηκε από το Βέλγιο και εγκαταστάθηκε προσωρινά στην Κολωνία. Την επόμενη χρονιά, όμως, η πρωσική κυβέρνηση τον απέλασε από τη Γερμανία, κι έτσι από το 1849 ο Μαρξ εγκαταστάθηκε στο Λονδίνο, όπου έζησε τα υπόλοιπα 34 χρόνια της ζωής του.

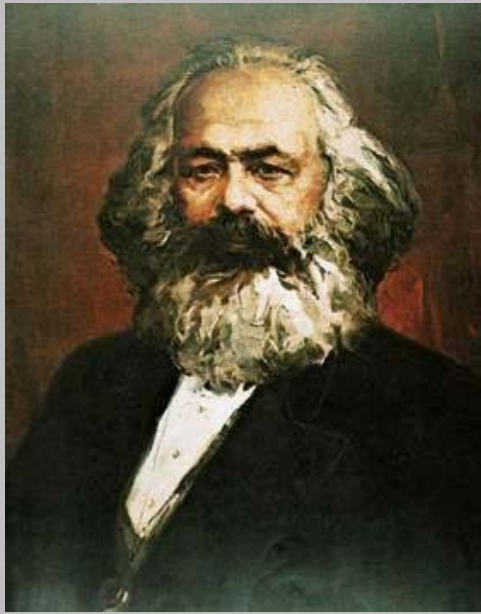
Στο Λονδίνο ο Μαρξ εργάστηκε πάνω στα χειρόγρατά του, που κατέληξαν στη συγγραφή δύο από τα σημαντικότερα έργα του, που είναι οικονομικά, την «Κριτική της Πολιτικής Οικονομίας» και το «Κεφάλαιο». Ύστερα από αρκετά χρόνια που κύλησαν με σκληρή θεωρητική δουλειά και με πολλά οικονομικά προβλήματα, πέθανε στο Λονδίνο το 1883 ο φιλόσοφος του οποίου οι ιδέες έμελλε να επηρεάσουν τις ζωές εκατομμυρίων ανθρώπων και να μεταβάλουν τον ρου της ιστορίας του κόσμου.

3. Πολιτική και ιδεολογική ατμόσφαιρα στον 19^ο αιώνα. Καπιταλισμός - Σοσιαλισμός

Η Αγγλία, η Ρωσία και η Πρωσία, οι δυνάμεις που νίκησαν τον Ναπολέοντα, κατέληξαν το 1815 σε συμφωνία, με σκοπό να χαράξουν εκ νέου τα σύνορα των ευρωπαϊκών κρατών, να ανασυγκροτήσουν την απολυταρχία και να καταστείλουν τις επαναστατικές ιδέες. Αυτό ήταν το περιεχόμενο του Συνεδρίου της Βιέννης. Την ίδια χρονιά, το 1815, συγκροτείται η Ιερή Συμμαχία από χώρες που ήταν τα προπύργια της απολυταρχίας και της αντεπανάστασης : τη Ρωσία, την Αυστρία και την Πρωσία.

Εντούτοις, οι λαοί της Ευρώπης δεν άργησαν να αντιδράσουν και να διατυπώσουν πολιτικές και εθνικές διεκδικήσεις.

- Σε πολιτικό επίπεδο ζητούν παραχώρηση συντάγματος, θέσπιση κοινοβουλευτικών θεσμών, αναγνώριση ατομικών ελευθεριών και πολιτικών δικαιωμάτων. Μέσα σε αυτό το πολιτικό περιβάλλον, βρήκαν έδαφος οι ιδέες μιας νέας θεωρίας, του **σοσιαλισμού**, που από το 1850 και μετά προπαγανδίζει την άποψη ότι η καταλληλότερη μορφή πολιτικής οργάνωσης θα ήταν ένα καθεστώς οικονομικής και κοινωνικής ισότητας.
- Στο πλαίσιο των εθνικών διεκδικήσεων εντάσσονται οι επαναστάσεις στην Ισπανία το 1820, στην Ιταλία το 1820-1821 και στην Ελλάδα 1821.

Πορτραίτο του Καρλ Μαρξ.

Γύρω στα 1830 νέα σειρά επαναστάσεων συγκλόνισε την Ευρώπη : η επανάσταση στη Γαλλία κατά του βασιλιά Κάρολου Ι΄, η επανάσταση στο Βέλγιο και η επανάσταση στην Πολωνία. Το 1848, νέο σαρωτικό κύμα επαναστατικών κινημάτων κατέκλυσε την Ευρώπη, η Άνοιξη των Λαών, όπως χαρακτηρίστηκε : επανάσταση στη Γαλλία, στην Αυστρία, στην Πρωσία, και η επανάσταση των Ούγγρων.

Ο πολιτικός αντίκτυπος αυτών των επαναστατικών κινημάτων άλλαξε ουσιαστικά το πολιτικό τοπίο της Ευρώπης. Ουσιαστικός νικητής και κερδισμένος από την αναμέτρηση βγήκε η μεγαλοαστική τάξη, αφού στα περισσότερα κράτη αύξησε τον βαθμό συμμετοχής της στη

διαχείριση της εξουσίας. Στο εξής οι βασικοί αντίπαλοι στο πεδίο της κοινωνικής αντιπαράθεσης δεν θα είναι πια οι ευγενείς και οι αστοί, αλλά οι αστοί και οι εργάτες.

Από τα μέσα του 19^{ου} αιώνα η **βιομηχανική επανάσταση** εξαπλώθηκε με ταχείς ρυθμούς σε νέες περιοχές της Ευρώπης και στις Ηνωμένες Πολιτείες. Τα επιτεύγματα της χημείας που βρήκαν εφαρμογή στη μαζική παραγωγή, ο ηλεκτρισμός, ο σιδηρόδρομος, το ατμόπλοιο, το αυτοκίνητο, το πετρέλαιο, ο τηλεγράφος, το τηλέφωνο συντελούν στη βιομηχανική ανάπτυξη.

Ως αποτέλεσμα, δημιουργείται ένας νέος τρόπος οργάνωσης της οικονομίας, η οικονομία της ελεύθερης αγοράς, ή αλλιώς **καπιταλισμός** (κεφαλαιοκρατικό σύστημα). Το σύστημα αυτό στηρίχτηκε στην ιδεολογική βάση του **οικονομικού φιλελευθερισμού**, δηλαδή στη θεωρία ότι οι επιχειρηματίες έχουν το δικαίωμα να πράττουν ό,τι κρίνουν αναγκαίο προκειμένου να κερδίζουν. Κατ' αυτόν τον τρόπο, το ατομικό συμφέρον κρίνεται σημαντικότερο του κοινωνικού συμφέροντος.

Ο καπιταλισμός είναι το οικονομικό σύστημα στο πλαίσιο του οποίου το μεγαλύτερο μέρος της οικονομικής ζωής και κυρίως η ιδιοκτησία των μέσων παραγωγής¹, όπως και οι επενδύσεις σε οικονομικά αγαθά, η παραγωγή, η κατανομή της, το εμπόριο και οι υπηρεσίες, κατέχονται από ιδιώτες και στηρίζονται στην ιδιωτική πρωτοβουλία, η οποία διεξάγεται στο πλαίσιο οικονομικού ανταγωνισμού με κυρίαρχο κίνητρο το κέρδος.

Η απόλυτη κυριαρχία της αστικής τάξης συμβάδιζε με την εξαθλίωση της εργατικής τάξης. Τα έντονα κοινωνικά προβλήματα οδήγησαν στη γέννηση νέων πολιτικών θεωριών που τόνιζαν την προτεραιότητα του κοινωνικού συμφέροντος (social) έναντι του ατομικού, και γι' αυτό έγιναν γνωστές με τον γενικό όρο **σοσιαλισμός**. Σε αντίθεση με τον καπιταλισμό και τον οικονομικό φιλελευθερισμό, ο σοσιαλισμός είναι η θεωρία και το σύστημα κοινωνικής οργάνωσης, όπου τα μέσα παραγωγής και κατανομής των αγαθών κατέχονται και ελέγχονται από κοινωνικές ομάδες ή το κράτος και όχι από ιδιώτες, οπότε η ατομική ιδιοκτησία και η κατανομή του εισοδήματος υπόκεινται στον κοινωνικό έλεγχο.

¹ Ως μέσα παραγωγής νοείται το σύνολο των στοιχείων που είναι απαραίτητα για την παραγωγική διαδικασία (πρώτες ύλες, υλικά, ενέργεια, μηχανές, μεταφορικά μέσα κλπ.).

4. Η σκέψη του Μαρξ - Μαρξισμός

«Οι φιλόσοφοι έχουν ερμηνεύσει τον κόσμο με διάφορους τρόπους. Το θέμα όμως είναι να τον αλλάξουν», έγραφε ο Καρλ Μαρξ το 1845. Και αυτή ήταν η κατεύθυνση πάνω στην οποία εργάστηκε με συνέπεια σε όλη του τη ζωή : **να αλλάξει τον κόσμο.**

Προλεταριάτο - Ταξική πάλη - Κομμουνισμός.

Η σκέψη του Μαρξ, σε συνεργασία με τον Ένγκελς, αποσκοπεί στην επεξεργασία ενός ενιαίου συστήματος φιλοσοφικών, οικονομικών και κοινωνικών ιδεών, του Κομμουνισμού.

«Τι είναι ο **Κομμουνισμός**; Είναι η διδασκαλία για τους όρους της απελευθέρωσης του προλεταριάτου.

»Τι είναι το **προλεταριάτο**; Είναι εκείνη η τάξη της κοινωνίας που εξασφαλίζει τη διατήρησή της στη ζωή αποκλειστικά και μόνο με την πώληση της εργασίας της και όχι από το εισόδημα οποιουδήποτε κεφαλαίου. Η ευημερία ή η δυστυχία του προλεταριάτου, η ζωή και ο θάνατός του, ολόκληρη η ύπαρξή του εξαρτώνται από τη ζήτηση της εργασίας, κατά συνέπεια από τη διαδοχή καλών ή κακών περιόδων στην οικονομία». ²

Σύμφωνα με τους Μαρξ και Ένγκελς, το προλεταριάτο γεννήθηκε μέσα από τη **βιομηχανική επανάσταση**, που πραγματοποιήθηκε στην Αγγλία από το β' μισό του 18^{ου} αι., και από τότε το φαινόμενο επαναλήφθηκε σε όλες τις πολιτισμένες χώρες του κόσμου. Τη βιομηχανική επανάσταση προκάλεσε η εφεύρεση της ατμομηχανής, των κλωστικών μηχανών, του μηχανικού αργαλειού και πολλών ακόμη μηχανών. Οι μηχανές αυτές, ωστόσο, ήταν πολύ ακριβές και κατά συνέπεια, μόνο οι μεγάλοι καπιταλιστές μπορούσαν να επενδύσουν σε αυτές.

Επειδή οι μηχανές ήταν σε θέση να παράγουν καλύτερα και φθηνότερα εμπορεύματα από εκείνα που μπορούσαν να φτιάξουν οι εργάτες με τα ατελή εργαλεία τους, οι μηχανές έγιναν αιτία να εκτοπιστούν οι παλαιοί εργάτες και να αλλάξει εντελώς ο μέχρι τότε γνωστός τρόπος παραγωγής. Έτσι, οι μηχανές έγιναν αιτία να παραδοθεί ολοκληρωτικά η βιομηχανία στα χέρια των μεγάλων καπιταλιστών, με αποτέλεσμα να χάσει εντελώς την αξία της η μικρή ιδιοκτησία των εργατών (π.χ. εργαλεία, αργαλειοί κλπ.). Κατ' αυτόν τον τρόπο οργανώθηκε το εργοστασιακό σύστημα σε όλους τους κλάδους της βιομηχανίας.

Στη συνέχεια επιβλήθηκε ο **καταμερισμός της εργασίας** στο εργατικό δυναμικό. Αυτό σημαίνει ότι ο εργάτης που παλαιότερα διεκπεραιώνει ένα ολόκληρο κομμάτι εργασίας, τώρα έκανε μόνο ένα μέρος της. Έτσι, δόθηκε η δυνατότητα τα προϊόντα να παράγονται γρηγορότερα και σημαντικά φθηνότερα.

Ταυτόχρονα, οι εργάτες εντάχθηκαν πλήρως στο εργοστασιακό σύστημα και πέρασαν ολοκληρωτικά στην εξουσία των μεγάλων καπιταλιστών, χάνοντας και το τελευταίο υπόλοιπο της ανεξαρτησίας τους. Κάπως έτσι, σύμφωνα με τον Μαρξ, καταστράφηκε και η μεσαία τάξη που υπήρχε ως τότε, με αποτέλεσμα να δημιουργηθούν δύο μόνο τάξεις :

1) η **αστική τάξη**, δηλαδή η τάξη των μεγάλων καπιταλιστών που ελέγχουν όλα τα κοινωνικά μέσα παραγωγής και όλες τις πρώτες ύλες και τα εργαλεία (μηχανές, εργοστάσια) που είναι απαραίτητα για την κατασκευή των μέσων αυτών. Οι αστοί είναι αυτοί που εκμεταλλεύονται τη μισθωτή εργασία.

2) οι **προλετάριοι**, δηλαδή αυτοί που, επειδή δεν έχουν απολύτως τίποτα στην κατοχή τους, είναι υποχρεωμένοι να πωλούν στους αστούς την εργασία τους για να αποκτήσουν -σε αντάλλαγμα- τα απαραίτητα για τη ζωή τους. Είναι οι μισθωτοί εργάτες, αυτοί που ζουν μόνο από το μεροκάματό τους και δεν μπορούν να ελέγξουν τα μέσα παραγωγής.

² Απόσπασμα από το έργο των Μαρξ-Ένγκελς : «Μανιφέστο του Κομμουνιστικού Κόμματος».

Στις βιομηχανικές χώρες η αστική τάξη αναδείχθηκε σε πρώτη τάξη και, φυσικά, κατέκτησε και την πολιτική εξουσία, εκμηδενίζοντας τη δύναμη της αριστοκρατίας και τα προνόμια των ευγενών. Η διαίρεση της κοινωνίας σε τάξεις είναι συνώνυμη με τη διαρκή σύγκρουση των συμφερόντων τους (**πάλη των τάξεων**). Στόχος της κάθε τάξης είναι να πάρει στα χέρια της τον έλεγχο των **μέσων παραγωγής**.

Εξώφυλλο του «Μανιφέστου του Κομμουνιστικού Κόμματος» (1848).

Επικράτησε ο **ελεύθερος ανταγωνισμός**, δηλαδή μια κοινωνική κατάσταση όπου ο καθένας έχει το δικαίωμα να εκμεταλλεύεται οποιονδήποτε κλάδο της βιομηχανίας αρκεί να έχει τα αναγκαία κεφάλαια. Έτσι, ένα μεγάλο πλήθος καπιταλιστών ρίχτηκε στη βιομηχανία, με αποτέλεσμα σύντομα να παράγονται περισσότερα προϊόντα από όσα μπορούσαν να πουληθούν. Αυτό ακριβώς το φαινόμενο είναι η **εμπορική κρίση**, γεγονός που έχει ως αποτέλεσμα τη χρεοκοπία των εργοστασίων και την ανεργία των εργατών. Αργότερα, η κατάσταση εξισορροπεί, αλλά και πάλι το φαινόμενο επαναλαμβάνεται, σύμφωνα με τον Μαρξ, σχεδόν κάθε πέντε ή επτά χρόνια (**καπιταλιστική κρίση**).

Ο Μαρξ προέβλεψε ότι ο **αχαλίνωτος ανταγωνισμός των αστών** θα οδηγούσε τόσο τους ίδιους όσο και την κοινωνία στην εκμετάλλευση και στην ηθική κατάπτωση. Αυτός ο ανταγωνισμός θα γινόταν η αιτία να συρρικνωθούν αριθμητικά οι καπιταλιστές και αντιστοίχως να αυξηθούν οι προλετάριοι, οι οποίοι θα συνειδητοποιούσαν την καταπίεση που τους ασκούσαν οι αστοί, αλλά παράλληλα θα συνειδητοποιούσαν και τη δύναμη που είχαν στα χέρια τους οι εργάτες, λόγω της αριθμητικής υπεροχής τους. Η διαδικασία αυτή οδηγεί σε σύγκρουση, από την οποία **νικητές θα βγουν οι προλετάριοι**, σύμφωνα με τη μαρξιστική θεωρία.

Η τάξη που τελικά κατορθώνει να πάρει στα χέρια της τα μέσα παραγωγής είναι εκείνη που κυριαρχεί και που διαμορφώνει την κοινωνική **υπερδομή** (δηλαδή την ιδεολογία, την ηθική, το θεσμικό πλαίσιο), με τέτοιο τρόπο ώστε να συντηρεί την κυριαρχία της.

Σύμφωνα με τον Μαρξ, η ανώτερη μορφή ταξικής πάλης είναι ο **πολιτικός αγώνας**, δηλαδή η πάλη εναντίον της τάξης των εκμεταλλευτών. Το ανώτερο στάδιο του πολιτικού αγώνα είναι η **κοινωνική (προλεταριακή) επανάσταση**, που έχει ως αποστολή να αντικαταστήσει τις παλαιές παραγωγικές σχέσεις με καινούριες : να καταργήσει την ατομική ιδιοκτησία και να την αντικαταστήσει από :

- την κοινή χρήση των μέσων παραγωγής και
- την κοινοκτημοσύνη των αγαθών (δηλαδή, διανομή όλων των παραγομένων προϊόντων με βάση κοινή συμφωνία).

Η κατάργηση της ατομικής ιδιοκτησίας είναι, κατά τον Μαρξ, ο πιο σύντομος και ο πιο αποτελεσματικός τρόπος για να επιτευχθεί ο **μετασχηματισμός** ολόκληρης της κοινωνίας. Το αίτημα για κατάργηση της ατομικής ιδιοκτησίας αποτελεί τη βασική διεκδίκηση του κομμουνιστικού κινήματος, ώστε να πάψουν οι παραγωγικές δυνάμεις να συγκεντρώνονται στα χέρια λίγων αστών που όσο πλουτίζουν, ολοένα και περισσότερο υποβαθμίζουν τη μεγάλη μάζα του λαού σε προλετάρους με άθλια και ανυπόφορη ζωή. Στη θέση της ατομικής ιδιοκτησίας θα υπάρχει συλλογική διαχείριση με μορφή εθελοντικά συνεταιριστική ή κρατική, τις λεγόμενες **κολεκτίβες**.

«Οι προλετάριοι με την επανάσταση δεν έχουν τίποτα άλλο να χάσουν από τις αλυσίδες τους. Έχουν όμως να κερδίσουν έναν κόσμο ολόκληρο. Προλετάριοι όλου του κόσμου ενωθείτε!», έγραψε ο Μαρξ.

Βιομηχανικοί εργάτες, 1927.

Αυτή η μετεπαναστατική κοινωνία θα είναι μεταβατική και θα ελέγχεται από την εργατική τάξη. Θα αντικαταστήσει τη «δικτατορία της αστικής τάξης» με τη «δικτατορία του προλεταριάτου».

Όταν, όμως, το προλεταριάτο, πραγματοποιώντας την επανάσταση, καταργήσει βίαια την αστική τάξη και τις παλαιές παραγωγικές σχέσεις, τότε μαζί θα καταργηθούν και οι προϋποθέσεις ύπαρξης των ταξικών αντιθέσεων, κι έτσι δεν θα χρειάζεται πλέον το προλεταριάτο να αποτελεί την κυρίαρχη τάξη, η **κοινωνία** θα είναι **αταξική** και θα έχει πάψει οριστικά η «εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο». Θα υπάρξει, λοιπόν, μια ένωση πολιτών, μέσα από την οποία η ελεύθερη ανάπτυξη του κάθε ατόμου θα είναι η προϋπόθεση για την ελεύθερη ανάπτυξη όλων.

Ιδανικά, λοιπόν, όταν πλέον η ταξική καταπίεση θα αποτελεί μακρινό παρελθόν και η οικονομική παραγωγή με τους νέους όρους θα μεγιστοποιηθεί, θα υπάρχει τέτοια υλική αφθονία ώστε να επικρατήσει μια παγκόσμια κατάσταση αρμονίας, επειδή οι πόροι και τα παραγόμενα αγαθά θα κατανέμονται όπως πρέπει και φτώχεια δεν θα υπάρχει πια. Στην κομμουνιστική κοινωνία η εργασία δεν θα είναι μια καταπιεστική ανάγκη, αλλά μια ευκαιρία για να αναπτύξει ο άνθρωπος τις δημιουργικές ικανότητές του. Έτσι, η εργασία δεν θα διαχωρίζεται πια από τον ελεύθερο χρόνο.

Ο κομμουνισμός, σύμφωνα με τη μαρξιστική θεωρία, αποτελεί την ανώτατη και τελική βαθμίδα εξέλιξης της κοινωνίας, χωρίς ατομική ιδιοκτησία, χωρίς κοινωνικές τάξεις, χωρίς κράτος. Η ιδιοκτησία είναι συλλογική. Όλοι απολαμβάνουν ισότιμο κοινωνικό status και ίσα δικαιώματα. Αυτή θα είναι η αταξική και ακρατική κομμουνιστική κοινωνία της ισότητας και της δικαιοσύνης, όπου η δικαιοσύνη θα πραγματώνεται με την εφαρμογή της απλής αρχής :

«από τον καθένα ανάλογα με τις δυνατότητες του, στον καθένα σύμφωνα με τις ανάγκες του».

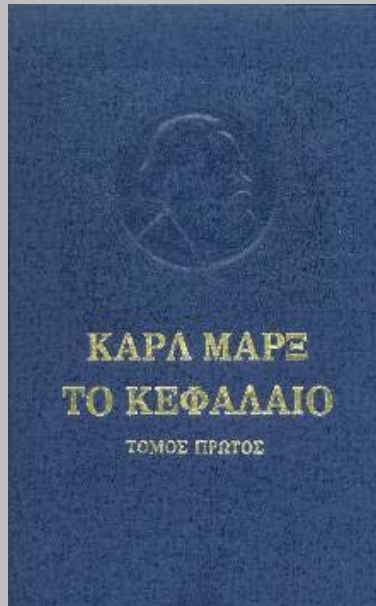

5. Το έργο του Μαρξ

Ο **Καρλ Μαρξ** υπήρξε κορυφαίος διανοητής του 19^{ου} αιώνα, φιλόσοφος που εστίασε το ενδιαφέρον του σε πολιτικά και οικονομικά θέματα, διατυπώνοντας ανατρεπτικές θεωρίες. Υπήρξε ο πρώτος φιλόσοφος που άσκησε έντονη κριτική στο καπιταλιστικό σύστημα, όχι με βάση ηθικά επιχειρήματα, όπως είχαν κάνει ήδη αρκετοί διανοούμενοι πριν από αυτόν, αλλά στηριζόμενος σε πολιτικό και κοινωνικό προβληματισμό.

Βασικό αντικείμενο στο έργο του Μαρξ είναι ο εντοπισμός της σημαντικής και πολλαπλής επιρροής των οικονομικών παραγόντων πάνω στη νομική και πολιτική τάξη, καθώς και στις επικρατούσες έννοιες του δικαίου και της κοινωνικής ηθικής.

Σύμφωνα με τη θεωρία του Μαρξ, τα οικονομικά γεγονότα αποτελούν την πραγματική «μηχανή» της ιστορικής διαδικασίας. Αυτός είναι ο **Ιστορικός Υλισμός**, δηλαδή η υλιστική αντίληψη της Ιστορίας, σύμφωνα με την οποία η ιστορία του ανθρώπινου πνεύματος καθορίζεται από τη μεταβολή της οικονομικής κατάστασης ενός λαού ή μιας εποχής. Συνεπώς, η μελέτη της εξέλιξης της κοινωνίας θα πρέπει να ξεκινά από τους τρόπους και τις σχέσεις παραγωγής και όχι από τους θεσμούς και τις «ιδέες» (ιδεαλιστική προσέγγιση της Ιστορίας).

Στο κορυφαίο έργο του με τίτλο : «**Το Κεφάλαιο. Κριτική της Πολιτικής Οικονομίας. Τόμος Α΄**», που εξέδωσε το 1867 στο Αμβούργο, ο Μαρξ αναπτύσσει τις βάσεις των οικονομικών - σοσιαλιστικών απόψεών του και τον κύριο άξονα της κριτικής του για την υπάρχουσα κοινωνία και για τον κεφαλαιοκρατικό τρόπο παραγωγής και τις συνέπειές του, θεμελιώνοντας τον επιστημονικό σοσιαλισμό, τη θεωρία που αργότερα ονομάστηκε **μαρξισμός**.

Ορισμένα από τα άλλα σημαντικά έργα του Μαρξ είναι τα ακόλουθα :

1. Το Εβραϊκό Ζήτημα (1843)
2. Η Αγία Οικογένεια (1844)
3. Οικονομικά και Φιλοσοφικά Χειρόγραφα (1844)
4. Γερμανική Ιδεολογία (1845)
5. Μισθωτή Εργασία και Κεφάλαιο (1847)
6. Το Μανιφέστο του Κομμουνιστικού Κόμματος (1848, σε συνεργασία με τον Ένγκελς)
7. Επανάσταση και Αντεπανάσταση στη Γερμανία (1851)

8. Κριτική της Πολιτικής Οικονομίας (1859)
9. Μισθός, Τιμή και Κέρδος (1865)
10. Η Κομμούνα του Παρισιού (1871)
11. Ο Εμφύλιος Πόλεμος στη Γαλλία (1871)
12. Κριτική του Προγράμματος της Γκότα (1875)
13. Ουτοπικός και Επιστημονικός Σοσιαλισμός (1880)
14. Η καταγωγή της Οικογένειας, της Ατομική Ιδιοκτησίας και του Κράτους (1884)

6. Βιβλιογραφία

1. Κ. Μαρξ - Φ. Ένγκελς, Το Μανιφέστο του Κομμουνιστικού Κόμματος, Θεμέλιο, 1982.
2. Κ. Μαρξ, Μισθωτή Εργασία και Κεφάλαιο, Μαρξιστικό Βιβλιοπωλείο, 2009.
3. Κ. Μαρξ, Οικονομικά και Φιλοσοφικά Χειρόγραφα, Γλάρος, 1975.
4. Ε. Λούβη - Δ. Ξιφαράς, Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία, ΟΕΔΒ, 2007.
5. <http://el.wikipedia.org>
6. www.marxists.org/ellinika/archive/marx
7. www.focusmag.gr/articles
8. www.sansimera.gr/quotes
9. <http://sfrang.com/selides>